

آثار باستانی و ارزش های تاریخی

مختصری از مراسم و آئین جشن سده

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۱۲ بهمن ۱۳۹۳ ۲۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

جشن سده یکی از باشکوه ترین جشن های ایران باستان بوده که با حکم امام محمد غزالی حرام اعلام شد و اکنون جز زرتشتیان و عده ی محدودی از مردم آن را جشن نمی گیرند.

سده یکی از جشن های باستانی ایران است که در شب دهم بهمن برگزار می شود بنا بر رسم ایرانیان باستان زمستان بزرگ پنج ماه (صد و پنجاه روز) بوده و در روز جشن سده چند روز از زمستان گذشته و صولت و شدت آن به پایان رسیده است.

ایرانیان معتقد بودند در این روز عدد فرزندان کیومرث پدر همه آدمیان به صد تن رسید و هوشنگ پادشاه بزرگ پیشدادی در این روز تاج بر سر نهاد.

ایرانیان معتقد بودند که در این زمان جهنم از زمستان زاده می شود زیرا به اعتقاد ایرانیان باستان دوزخ جایی بسیار سرد است. پس آتش می افروختند تا زشتی و پلیدی جهنم را دور کنند. گرداگرد آتش می نشستند و به شادمانی می گذرانند و به خوردن گردو و بادام می پرداختند.

توده مردم این جشن را بسیار بزرگ می داشتند به همین دلیل بزرگتر ها به کودکان عیدی و شادباش می دادند (مانند عید نوروز).

امام محمد غزالی در کیمیای سعادت عید داشتن سده را به دلیل آنکه از جشن های ایرانیان قبل از اسلام است حرام شمرده است و به نکاتی اشاره کرده است که نشان می دهد این شب نزد مردم با شادی بسیار می گذشته و ایرانیان با موسیقی و نشاط و عیدی دادن به کودکان آن را بزرگ می دانستند.

جشن سده ؛ صد روز از پایان تابستان و یا صد شب و روز (پنجاه شب و پنجاه روز) مانده به زمستان مانده است و کهن بودن آن به جشن های نوروز و مهرگان می رسد.

در گلمکان نیز این جشن برگزار می شده که در آن مراسم آتش روشن می کردند و به شادی می گذراندند. (شبییه مراسم چهارشنبه سوری) و اشعاری نیز در این جشن خوانده می شده. یکی از این اشعار به شرح زیر است:

آی سده، سده، سده

سد به غله ، پنجه به نوروز

آی سده، سده، سده

سد به غله ، پنجه به نوروز

زنون بی شو ، چله به در شو

زنون شودار، به غم گرفتار

سد به غله ، پنجه به نوروز

دخترن دخنه ،دفکر جمه ،نوروز بی یمه

سد به غله ، پنجه به نوروز

سده در پشت دالو ، بمیرن غله دارو

سده، سده ما ، می شود گله ما

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «مختصری از مراسم و آئین جشن سده»، پارسیان دژ، ۱۳۹۳.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1603/pdf/مختصری-از-مراسم-و-آئین-جشن-سده>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵